

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ЦЕНТР ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

ОСИПЕНКО ЄВГЕНІЯ ВОЛОДИМИРІВНА

**«ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ РОЗРАХУНКІВ З
ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА»**

(на матеріалах ТОВ «РГ «Все про бухгалтерський облік»)

спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

освітньо-професійна програма «Фіскальне адміністрування та митна справа»

АВТОРЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітньо – кваліфікаційного рівня «магістр»

Чернігів – 2020

Кваліфікаційною роботою є рукопис

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Центру перепідготовки та заочного навчання Національного університету
«Чернігівська політехніка» Міністерства освіти і науки України

Науковий керівник к.е.н., доцент Гнедіна Катерина Володимирівна,
Національний університет «Чернігівська політехніка»

Рецензент: д.е.н., професор Маргасова В.Г.

Захист відбудеться «22» грудня о 09. 00 год. На засіданні екзаменаційної
комісії у Національному університеті «Чернігівська політехніка»

Завідувач кафедри
бухгалтерського обліку,
оподаткування та аудиту
Національного університету
«Чернігівська політехніка»

к.е.н., доцент Юрченко М.Є.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Праця робітників є необхідною складовою частиною процесу виробництва, споживання та розподілу створеного продукту. Заробітна плата - один з найважливіших засобів підвищення зацікавленості працюючих в результатах своєї праці, її продуктивності, збільшення обсягів виробничої продукції, поліпшення її якості та асортименту. Облік розрахунків по оплаті праці займає одне з центральних місць у всій системі обліку на підприємстві. Заробітна плата є основним джерелом прибутків робітників фірм, підприємств тощо. Трудові прибутки робітника визначаються його особистим трудовим внеском з урахуванням кінцевих результатів діяльності підприємства або фірми. Дана тема є дуже актуальною, оскільки винагорода за працю є основним стимулом робітників, що здійснюють процес виробництва і виробляють матеріальні блага.

Раціональна організація обліку розрахунків з персоналом на підприємстві та їх правильне оподаткування є важливими компонентами системи обліку, оскільки впливають на достовірність фінансової звітності та дозволяють точно визначити витрати на оплату праці як складової частини собівартості, яка безпосередньо впливає на результати фінансово - господарської діяльності підприємства.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження організації обліку та оподаткування розрахунків з персоналом підприємства та розробка пропозицій щодо її удосконалення для ТОВ «Редакції газети «Все про бухгалтерський облік» .

Для досягнення зазначеної мети в роботі поставлені та вирішені такі завдання:

- 1) дослідити економічну сутність поняття «заробітна плата», її види та функції, а також системи оплати праці;
- 2) дослідити організацію обліку з персоналом на вітчизняних підприємствах;

- 3) розглянути порядок нарахування та сплати податків;
- 4) здійснити огляд нормативно-правової бази обліку розрахунків оплати праці;
- 5) дослідити сучасний стан видавничої галузі;
- 6) проаналізувати фінансово-економічні показники діяльності підприємства;
- 7) дослідити систему бухгалтерського обліку підприємства;
- 8) охарактеризувати організацію обліку виплат працівникам підприємства та навести приклади розрахунку;
- 9) здійснити аналіз розрахунків з персоналом;
- 10) розробити пропозиції щодо удосконалення системи обліку в цілому по підприємству, а також організації обліку розрахунків по заробітній праці та внутрішнього аудиту.

Об`єктом дослідження є процес організації обліку розрахунків по оплаті праці.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти обліку розрахунків по заробітній платі на ТОВ «Редакція газети «Все про бухгалтерський облік».

Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові акти, навчальна література, електронно-інформаційні ресурси, дані первинних документів та фінансової звітності за 2017-2019 рр. підприємства.

Методи дослідження: порівняння та узагальнення; розрахунково-аналітичний, табличний, метод аналізу.

Практичне значення одержаних результатів.

Основні результати дослідження спрямовані на вдосконалення організації системи бухгалтерського обліку в цілому по підприємству та розробку пропозицій щодо удосконалення обліку розрахунків з оплати праці на ТОВ «Редакція газети «Все про бухгалтерський облік».

Серед ключових заходів, запропонованих у кваліфікаційній роботі:

- розроблення зразків змін до облікової політики щодо ведення обліку касових операцій та обліку розрахунків з персоналом з метою удосконалення організації обліку на підприємстві;

- оновлення програмного забезпечення з метою автоматичного формування різного роду звітів та достовірного відображення інформації про зроблені виплати;

- впровадження системи внутрішнього аудиту розрахунків з оплати праці та формування плану проведення перевірки.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Основний зміст викладено на 101 сторінках друкованого тексту. Робота містить 25 таблиць, 6 рисунків, 6 додатків. Список використаних джерел налічує 80 найменувань, поданих на 8 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У вступі наведена актуальність обраної теми, об'єкт, предмет та завдання роботи, структура роботи.

У 1 розділі «**Теоретичні основи організації обліку та оподаткування розрахунків з персоналом підприємства**» розкрито поняття «заробітна плата», її види та функції, визначено види та системи оплати праці, досліджено порядок нарахування та сплати податків при виплаті заробітної плати та розглянуто нормативно-правові акти, що регулюють систему оплати праці.

Ключовим поняттям, в обліку розрахунків з оплати праці, є заробітна плата. Це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим або цивільно-правовим договором, власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу. Держава здійснює регулювання оплати праці шляхом встановлення мінімальної заробітної плати.

Розмір мінімальної заробітної плати на кожен рік встановлюється Кабінетом Міністрів України і затверджується Законом України «Про встановлення прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати», зокрема з 01.09.2020р. становить 5000,00 грн. Фонд оплати праці складається з основної заробітної плати, додаткової заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат. Основними функціями заробітної плати є: відтворювальна; стимулююча; регулююча; соціальна. Залежно від способу виміру оплати праці (кількості праці або часу) розрізняють дві форми оплати праці: відрядну і погодинну. Для обліку зарплати та розрахунків з працівниками використовується рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам». Виплати працівникам обкладаються податками. Податком, яке підприємство зобов'язане нараховувати та сплачувати на всі види заробітної плати, допомоги з тимчасової непрацездатності та у зв'язку з вагітністю та пологами, є єдиний соціальний внесок. У 2020 році ставка ЄСВ дорівнює 22%, для працюючих інвалідів – 8,41%. З нарахованої заробітної плати утримується військовий збір у розмірі 1,5% та податок на доходи фізичних осіб за ставкою 18%. Оподаткуванню підлягають, незалежно від нарахованої суми, всі складові заробітної плати, за винятком допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами.

У 2 розділі **«Організації обліку та оподаткування розрахунків з персоналом на ТОВ «Редакція газети «Все про бухгалтерський облік»** проаналізовано сучасний стан видавничої галузі, досліджено організаційну структуру підприємства, проведено фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства, охарактеризовано систему бухгалтерського обліку, досліджено організацію обліку розрахунків з персоналом та розрахунків з бюджетом, наведено методику та приклади їх розрахунку.

Згідно статистичних даних Книжкової палати України випуск книжкової україномовної продукції виріс. Серед книг, які купують громадяни, найбільша частка художньої, навчальної, наукової літератури та книг для дітей .

Статистичні дані останніх років показують, що серед виданих книг переважає політична і соціально-економічна література.

На сьогодні за тематичними розділами найбільше друкується спеціалізованих видань, серед них переважають загальнополітичні газети, в більшості регіонів простежується тенденція до збільшення кількості газет.

За цільовим призначенням лідирують видання навчальної та методичної літератури.

Аналіз випуску газетної продукції засвідчив зменшення тиражів, однак кількість україномовних примірників на ринку має тенденцію до зростання.

За обсягами випуску книжкової та газетної продукції традиційно домінують Київ, Харків та Львів.

ТОВ «Редакція газети «Все про бухгалтерський облік» займається виданням та розповсюдженням газети «Все про бухгалтерський облік» та інших періодичних видань. Підприємство згідно штатного розпису складається з 27 відділів.

За результатами фінансово-економічного аналізу з'ясовано наступне:

- активи балансу підприємства порівняно з базовим роком збільшилися;
- у структурі активів підприємства найбільшу частку складають оборотні активи (58,98 %), а пасивів - поточні зобов'язання (51,66%).
- аналіз показників рентабельності, платоспроможності, ліквідності та ділової активності засвідчив платоспроможність підприємства, здатність своєчасно розраховуватись та співпрацювати з контрагентами, бюджетом та активну діяльність у видавничій галузі.

На підприємстві використовується автоматизована форма обліку та затверджено наказ про облікову політику.

Проведено аналіз використання трудових ресурсів, що засвідчив тенденцію до скорочення чисельності працівників на підприємстві, проте коефіцієнт продуктивності праці є майже стабільним, середнє значення дорівнює 325,14 грн./особу. Частка витрат на оплату праці та відрахувань на соціальні заходи за 2017-2019 рр. в складі інших операційних витрат

збільшилась та становить майже 60%. За досліджуваний період загальна сума податків, сплачених до бюджету, серед яких ПДФО, Військовий збір та ЄСВ, зросла на 4,61 %. Найбільше було сплачено у 2019 р. – 11032,29 тис. грн.

У 3 розділі **«Напрями удосконалення та аудит організації обліку розрахунків з персоналом ТОВ «Редакція газети «Все про бухгалтерський облік»** визначено напрями удосконалення системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю на підприємстві, наведено заходи з удосконалення організації обліку та внутрішнього аудиту розрахунків з персоналом.

До напрямів удосконалення системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю на підприємстві належать: удосконалення системи бухгалтерського обліку; оновлення програмного забезпечення для ведення обліку; автоматизація виплат працівникам; удосконалення системи обліку та внутрішнього контролю дебіторської заборгованості. Для удосконалення організації обліку на підприємстві наведено пропозиції внесення змін до облікової політики (зокрема, щодо ведення обліку касових операцій та обліку розрахунків з персоналом). Також запропоновано проводити внутрішній аудит розрахунків з оплати праці та сформовано план проведення перевірки.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження особливостей організації обліку та оподаткування розрахунків з персоналом (на матеріалах ТОВ «РГ «Все про бухгалтерський облік»)) дозволяє зробити наступні висновки:

1. Визначено, що ключовим поняттям в обліку розрахунків з оплати праці є заробітна плата. Згідно Закону України «Про оплату праці», заробітна плата – це винагорода, обчислена у грошовому виразі, яку за трудовим договором, власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за

виконану ним роботу. До основних функцій заробітної плати належать: відтворювальна, стимулююча, регулююча, соціальна. Залежно від способу виміру оплати праці розрізняють дві системи оплати праці: відрядну і погодинну.

2. З'ясовано, що вітчизняні підприємства для відображення інформації про облік оплати праці використовують такі первинні документи як Наказ про прийняття на роботу, Особова картка працівника, Наказ про надання відпустки, Наказ про припинення трудового договору, Табелі обліку використання робочого часу, Розрахунково-платіжна відомість працівника, Розрахунково – платіжна відомість (зведена). Для обліку зарплати та розрахунків з працівниками застосовують рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам». Аналітичний облік розрахунків з персоналом здійснюють по кожному працівникові, видах виплат і утримань.

3. З'ясовано, що Податковим кодексом України встановлено порядок розрахунків з бюджетом під час виплати заробітної плати. До податків, що підлягають сплаті належать: податок на доходи фізичних осіб (18%), військовий збір (1,5%) та єдиний соціальний внесок (22%).

4. Встановлено, що нормативно-правовими документами, що регулюють питання обліку та оподаткування розрахунків з працівниками на рівні держави є: Кодекс законів про працю, Закон України «Про оплату праці», Закон України «Про зайнятість населення», Закон України «Про відпустки» та Податковий кодекс України. Організацію бухгалтерського обліку на рівні підприємства регулює розроблений внутрішній документ – Наказ про облікову політику.

5. Досліджено сучасний стан видавничої галузі в Україні. Видавнича справа на теренах нашої країни впродовж останнього десятиріччя почала активно розвиватися, зокрема спостерігається тенденція до зростання кількості ЗМІ на інформаційному просторі. Також зростає попит на україномовну продукцію як у вигляді друкованих видань, так і електронних

ресурсів. На ринку традиційно домінують видавництва Києва, Харкова та Львова.

6. Проведено фінансово-економічний аналіз ТОВ «Редакція газети «Все про бухгалтерський облік», що засвідчив рентабельність та платоспроможність підприємства, а також стійкість до коливань ринку. Досліджені показники відповідають нормативним значенням, однак спостерігається тенденція до їх зниження. Для того аби покращити ситуацію слід своєчасно оновлювати фонд основних засобів та нараховувати амортизацію, звернути увагу та поліпшити розрахунково-платіжну дисципліну з метою скорочення строків погашення дебіторської та кредиторської заборгованості, розширювати ринки збуту.

7. Встановлено що підрозділом, який займається веденням бухгалтерського обліку та є відповідальним за нарахування та сплату податків на підприємстві є бухгалтерія, яка складається з 5 осіб на чолі з головним бухгалтером. На підприємстві застосовують автоматизовану форму обліку. Облікова політика підприємства в цілому відповідає вимогам ПКУ, однак є пропозиції щодо її удосконалення. Зокрема, рекомендується внести зміни до облікової політики в розрізі обліку готівкових та безготівкових розрахунків, а також обліку розрахунків з персоналом.

8. Визначено, що на підприємстві застосовують погодинну оплату праці. Веденням обліку по оплаті праці на ТОВ «Редакції газети «Все про бухгалтерський облік» займається бухгалтер по заробітній платі. Згідно облікової політики для відображення інформації про заробітну плату передбачено рахунок № 66 «Розрахунки за виплатами працівникам». Аналітичний облік ведуть по кожному працівникові окремо. Для відображення інформації про розрахунки з бюджетом використовують субрахунки № 651 «Відрахування на загальнообов'язкове соціальне страхування», № 64111 «Розрахунки по ПДФО», № 64113 «Розрахунки по ПДФО за актами, роялті», № 642 «Військовий збір» .

9. Проведено аналіз використання трудових ресурсів, що засвідчив тенденцію до скорочення чисельності працівників на підприємстві. Частка витрат на оплату праці та відрахувань на соціальні заходи за 2017-2019 рр. в складі інших операційних витрат збільшилась та становить майже 60%. Протягом 2017-2019 рр. загальна сума податків, сплачених до бюджету зросла на 4,61 %.

10. Запропоновано заходи та напрями удосконалення системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю на ТОВ «Редакції газети «Все про бухгалтерський облік», а також обліку розрахунків з персоналом. До них належать: удосконалення системи бухгалтерського обліку; оновлення програмного забезпечення для ведення обліку; автоматизація виплат працівникам; удосконалення системи обліку та внутрішнього контролю дебіторської заборгованості. Зокрема, розроблено зразки змін до облікової політики щодо ведення обліку касових операцій та обліку розрахунків з персоналом, а також запропоновано провести внутрішній аудит розрахунків оплати праці та підготовлено план проведення перевірки.

АНОТАЦІЯ

Осипенко Є.В. «Організація обліку та оподаткування розрахунків з персоналом підприємства» (на матеріалах ТОВ «Редакції газети «Все про бухгалтерський облік»). – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеню «магістр» за галуззю знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» освітньо – професійною програмою «Фіскальне адміністрування та митна справа» - Національний університет «Чернігівська політехніка»; Центр перепідготовки та заочного навчання. – Чернігів, 2020.

Мета кваліфікаційної роботи – дослідження системи обліку та оподаткування розрахунків по оплаті праці підприємства та розробка пропозицій щодо її удосконалення з врахуванням національних стандартів ТОВ «Редакції газети «Все про бухгалтерський облік» з врахуванням національних стандартів.

У 1 розділі **«Теоретичні основи організації обліку та оподаткування розрахунків з персоналом підприємства»** розкрито поняття «заробітна плата», її види та функції, визначено види та системи оплати праці, досліджено порядок нарахування та сплати податків при виплаті заробітної плати та розглянуто нормативно-правові акти, що регулюють систему оплати праці.

У 2 розділі **«Організації обліку та оподаткування розрахунків з персоналом на ТОВ «Редакція газети «Все про бухгалтерський облік»** проаналізовано сучасний стан видавничої галузі, досліджено організаційну структуру підприємства, проведено фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства, охарактеризовано систему бухгалтерського обліку, досліджено організацію обліку розрахунків з персоналом та розрахунків з бюджетом, наведено методику та приклади їх розрахунку.

У 3 розділі **«Напрями удосконалення та аудит організації обліку розрахунків з персоналом ТОВ «Редакція газети «Все про бухгалтерський облік»** визначено напрями удосконалення системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю на підприємстві, наведено заходи з удосконалення організації обліку розрахунків з персоналом, розроблено зразки змін щодо ведення системи бухгалтерського обліку до облікової політики.

Ключові слова: заробітна плата, розрахунки з персоналом, податки, розрахунки з бюджетом, облік, аналіз.